

Aleg. 19.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o reorganizacji Oddziału rachunkowego i kasowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 26. listopada 1890 Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę reorganizacji etatu służbowego Wydziału krajowego w kierunku zniesienia instytucji dyurnistów w działach: koncepcyjnym, technicznym i rachunkowym a powiększenia natomiast etatu stałych urzędników i zaprowadzenia miejsc ukwalifikowanych aplikantów koncepcyjnych i rachunkowych i elewów technicznych, a to w granicach budżetu na rok 1891. Zarazem polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę reformy systemu rachunkowości.

W sprawie reorganizacji etatu koncepcyjnego i technicznego, tudzież w sprawie reformy systemu rachunkowości, będą Wysokiemu Sejmowi przedłożone osobne sprawozdania.

Niniejszem sprawozdaniem przedkłada Wydział krajowy projekt reorganizacji oddziału rachunkowego, łącząc z nią także reorganizację oddziału kasowego, który z tamtym ściśle się wiąże i którego etat także obecnym potrzebom już nie odpowiada.

A) Oddział rachunkowy.

Obecna organizacja Oddziału rachunkowego opiera się na uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 23. września 1882 roku, mocą której ustanowiono następujący etat stałych urzędników:

Dyrektor	1
Zastępca dyrektora	1
Rewidentów	6
Adjunktów	12
Archiwista	1
Protokolista	1
Asystentów	8
Praktykantów	10
Razem osób	40

Z podanej powyżej liczby adjunktów, jeden był przeznaczony dla funduszu propinacyjnego i z niego płatny, co obecnie odpadło, przyjmujemy przeto w dalszych obliczeniach cyfrę 11 adjunktów.

Prócz tego było wówczas zatrudnionych 44 dyurnistów, z których 10 miało przejść na nowo utworzone posady praktykantów, zostać miało zatem 34. Ogólny przeto personal wówczas za potrzebny uznany, wynosił 74 osób.

Na płać tego personalu wstawiono w budżet roku 1883:

a) na płać urzędników (bez dodatków 5-letnich) .	46.800 zł.
b) na dyurnistów	7.008 „
Razem	53.808 zł.

Tą kwotą wstawioną w budżet, nie są jednak wyczerpane wszystkie wydatki na personal rachunkowy, z powodu, że 1) wzmagające się czynności zmuszały do przybierania czasowej, a później trwałej pomocy, co pokrywano z innych pozycji rubryki II. (poz. 24. f. „zastępstwo urzędników“); 2) że niektóre fundusze samoistne (np. fundusz propinacyjny), albo inne rubryki (np. szupasy) wymagały zwiększenia sił i pokrywały same powstający ztąd wydatek. Jeżeli to wszystko się zliczy, rzeczywisty wydatek na rachunkowość, wynosił po dokonanej reorganizacji:

Rok	Urzędnicy	Dyurniści	Razem
1883	45.709·86	19.560·20	65.270·06
1884	47.831·62	19.261·50	67.093·12
1885	46.868·27	19.497·50	66.365·77
1886	48.240·87	19.648·30	67.889·17
1887	48.230·—	21.423·20	69.653·20
1888	48.067·84	21.657·50	69.725·34
1889	48.240·—	22.900·80	71.140·80
1890	47.443·22	15.487·60	62.930·82

(Wydatek roku 1890 zmniejszył się z powodu, iż zarząd ogólnego funduszu propinacyjnego przeszedł z Wydziału krajowego na c. k. Dyrekcyę funduszu propinacyjnego).

Jeżeli ten okres ośmioletni podzielimy na dwa czterolecia, przeciętna cyfra rocznego wydatku wypadnie jak następuje:

Od r. 1883 do 1886	66.654 zł. 53 ct.
„ 1886 „ 1890	68.362 „ 54 „

Wydatku z roku 1891 w tej chwili jeszcze ściśle obliczyć nie można, zwłaszcza, że przybyła Oddziałowi rachunkowemu znaczna czynność z powodu objęcia funduszy indemnizacyjnych w zarząd Wydziału krajowego.

W przybliżeniu możemy wydatek ten (bez dodatków osobistych i pięcioleci) przyjąć w okrągłej cyfrze 72.000 zł., a personal obecnie zajęty wynosi 44 urzędników, 40 dyurnistów i 2 bezpłatnych aplikantów — razem 86 osób.

Ten wzrost personalu i wydatku jest uzasadniony znacznym wzrostem czynności a to tem bardziej, że nie zwiększając etatu, musiano się zadawać pracą dyurnistów, która przy niskiej płacy i niepewności jutra jest przeciętnie mniej wydatna, więcej zatem wymaga pracowników.

Na wykazanie wzrostu czynności Oddziału rachunkowego przytaczamy niektóre cyfry:

Budżet roku 1882 wynosił w wydatkach 3,117.526 zł., zaś w r. 1891 już 5,074.103 zł.; wzrósł zatem o 2,036.449 zł.

Obrót majątkowy (nie licząc wartości dóbr i realności i kapitałów hipotekowanych) wynosił:

	1882		1889
Dochody gotówką	9,147.268 60	—	16,303.261 32
efektami	7,738.732 42	—	14,636.707 44 ¹ / ₂
Wydatki gotówką	8,719.813 90 ¹ / ₂	—	15,584.120 72 ¹ / ₂
efektami	1 815.439 89	—	7,927.752 89 ¹ / ₂
Pozostałość gotówką	427.454 69 ¹ / ₂	—	719.140 59 ¹ / ₂
efektami	5,923.292 53	—	6,708 954 55
Razem .	33,772.002 04	—	61,879.937 53
			33,772.002 04
Obrót wzrósł zatem o .			28,107.935 49

Ilość funduszków, pozostających w zarządzie Wydziału krajowego wynosiła w r. 1882: 167, zaś w r. 1890: 246, wzrosła zatem o 79.

W rubryce VII wydatków funduszu krajowego, „na cele wykształcenia i oświaty“, oprócz znacznego wzrostu budżetu szkolnego przybyło 28 rozmaitych subwencyonowanych zakładów i stowarzyszeń, które w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. stycznia 1886 z udzielanych zasiłków przedkładają rachunki.

W rubryce XIII. „budowy wodne i melioracje“ przybyło 109 różnych robót melioracyjnych, z których każda ma swoje osobne rachunki.

W rubryce XV. „wydatki na cele rolnictwa i górnictwa“ przybyły 3 niższe szkoły rolnicze, szkoła ogrodnicza w Tarnowie, szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku, dalej w Dublinach: torfiarnia, kurs gorzelnictwa i gorzelnia, składy zbożowe i spirytusowe we Lwowie i Krakowie i krajowa stacya doświadczalna produktów naftowych.

W rubryce XVI. „wydatki na cele przemysłu“, przybyło 51 szkół przemysłowych, krajowych i subwencyonowanych, około 100 stypendyów i liczne zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.

W rachunkowym biurze drogowym (rubr. X.) wskutek zwiększenia zasiłków na drogi powiatowe i gminne w myśl uchwały Wysokiego Sejmu dnia 13. października 1882 przybyła kontrola nad budową i rekonstrukcją tych dróg, przybył fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne (kapitał wypożyczony z końcem r. 1890 wynosi 155.078 zł.), przybyły sprawy dojazdów kolejowych, wreszcie preliminarze, dzienniki i rachunki powiatowych i miejscowych funduszków dróg gminnych, sprawdzane w Oddziale rachunkowym.

Funduszków stypendyjnych przybyło od roku 1882 — 71.

Pożyczek krajowych przybyło 7.

Szpitali prowincjonalnych, wojskowych i zagranicznych, z którymi mamy obraunki kosztów leczenia ubogich chorych, przybyło 64.

W dziale gminnym czynności znacznie wzrosły skutkiem zwiększonego nadzoru nad majątkiem gmin, tudzież zaprowadzenia częstszych lustracyj gmin i powiatów, odbywających się zawsze z udziałem urzędników rachunkowych.

Wreszcie przybyły w roku 1891 fundusze indemnizacyjne, wymagające znacznego personelu, zarówno w dziale rachunkowym jak i kasowym, tudzież krajowe opłaty konsumcyjne.

Przytoczyliśmy tylko niektóre ważniejsze momenta, wykazujące dowodnie, iż czynności Oddziału rachunkowego, od czasu ostatniej jego organizacyi w r. 1882, wzrosły tak zna-

komicie, że organizacja ta dzisiejszym potrzebom już bezwarunkowo zadość uczynić nie może.

Wysoki Sejm widocznie sam to uznał, skoro w uchwale swej z d. 26. listopada 1890 polecił Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę reorganizacji Oddziału rachunkowego w tym kierunku, aby przy zniesieniu instytucji dyurnistów powiększyć etat stałych urzędników i zaprowadzić miejsca ukwalifikowanych aplikantów rachunkowych. Uchwałą tą wskazał też Wysoki Sejm, iż reorganizacja ma mieć na celu wzmocnienie sił Oddziału rachunkowego nie tyle pod względem ich ilości, jak raczej co do jakości, oczekując słusznie, iż praca ukwalifikowanych a stałych urzędników, mających być zapewniony i widoki awansu, będzie wydatniejsza od pracy dyurnistów.

Wydział krajowy przeto w swym projekcie trzyma się ściśle tej przez Wysoki Sejm wytkniętej drogi.

Pragniemy przeto: 1) przez ulepszenie stosunków awansu zachęcić więcej dobrych młodych sił do wstępowania do naszej służby rachunkowej; 2) przez zwiększenie liczby praktykantów i zaprowadzenie aplikantów dać starszym i doświadczonej urzędnikom możliwość wyrabiania tych młodych aplikantów i praktykantów, którzy pod ich kierunkiem pracować będą — tak aby nasz Oddział rachunkowy stał się dobrą szkołą służby rachunkowej.

Celem ulepszenia stosunków awansu, wnosi Wydział krajowy utworzenie w etacie Oddziału rachunkowego nowej rangi „oficyała“ pomiędzy asystentem a adjunktem. Asystent pobiera 700 zł. pensyi i 100 zł. dodatku aktywalnego, razem 800 zł. — adjunkt zaś 1.200 zł. pensyi i 240 zł. dodatku, razem 1.440 zł. Jest to awans wprawdzie bardzo znaczny, bo o 640 zł. — mający jednak tę ujemną stronę, że zbyt długo na niego czekać trzeba. Dla urzędników młodszych zaś o wiele korzystniejszym jest awans, choćby skromniejszy, ale szybszy, aniżeli awans połączony wprawdzie ze znaczniejszym podwyższeniem płacy, ale zbyt długo na siebie dający czekać. I dlatego wydało się Wydziałowi krajowemu najodpowiedniejszym utworzenie nowej rangi pomiędzy dwiema wyżej wymienionymi z płacą 900 zł. i dodatkiem aktywalnym 200 zł., razem 1100 zł. W ten sposób awans z asystenta na oficyała wynosiłby 300 zł., z oficyała na adjunkta 340 zł. Posad oficyałów proponujemy 8 t. j. tyle, ilu jest obecnie asystentów.

Liczbę praktykantów, których jest obecnie 10, podwyższamy na 15, — zatrzymując dotychczasową płacę 600 zł., tudzież charakter urzędnika stałego. Posad aplikantów, które byłyby nie stałe, ale przystępne tylko dla takich kandydatów, którzy mieliby warunki uzyskania stałej posady, proponujemy 6, z tych 2 z płacą 500 zł. a 4 po 360 zł.

Prócz tego wnosi Wydział krajowy utworzenie nowej, siódmej posady rewidenta. Wobec bardzo znacznie zwiększonej czynności Oddziału rachunkowego sześciu rewidentów nie wystarcza. Fundusze indemnizacyjne wymagają niezbędnie osobnego rewidenta. A chociaż po ośmiu latach fundusze te przestaną istnieć, (pozostawiając jednak zawsze znaczną czynność tak w dziale czynnych jak i biernych zaległości), to siódma posada rewidenta nie stanie się przez to zbyt ciężką, gdyż przez ten czas stan długu krajowego wzrośnie prawdopodobnie o tyle, iż fundusze pożyczkowe będą musiały mieć osobne wyłącznie dla nich przeznaczone biuro, podczas gdy dzisiaj z biurem pożyczkowym połączone są także sprawy fundacyj stypendyjnych. Zachodzi jeszcze i ta okoliczność, że przy obecnej liczbie rewidentów musiano zastępcy dyrektora Oddziału rachunkowego oddać rewizję funduszu krajowego. Na tem cierpi superrewizya i ogólne kierownictwo Oddziału. Dyrektor i zastępca dyrektora są obecnie nadto przeciążeni pracą. Ażeby tedy zapewnić ścisłą i skuteczną superrewizję, tudzież dostatecznie sprężyste kierownictwo całości, trzeba dyrektorów Oddziału rachunkowego uwolnić od rewizji funduszu krajowego i dać im możliwość poświęcenia całego swego czasu samej

superrewizyi i tym wszystkim bardzo licznym czynnościom, które z kierownictwem Oddziału są połączone. Wydział krajowy jest przekonany, że w ten sposób znacznie się ulepszy tok spraw w Oddziale rachunkowym a małe podwyższenie wydatku, tą zmianą spowodowane, so-
wicie się wynagrodzi.

Według powyższych uwag ułożony nowy etat w porównaniu z dotychczasowym przedstawia się jak następuje:

Dotychczasowy etat.			Nowy etat.		
Liczba osób	Ranga	Płaca z dodatkiem aktywalnym	Liczba osób	Ranga	Płaca z dodatkiem aktywalnym
a) stałe			a) stałe		
1	Dyrektor	3.000 zł.	1	Dyrektor	3.000 zł.
1	Zastępca dyrektora	2.360 "	1	Zastępca dyrektora	2.360 "
6	Rewidentów po 1.800	10.800 "	7	Rewidentów po 1.800	12.600 "
11	Adjunktów po 1.440	15.840 "	11	Adjunktów po 1 440	15.840 "
1	Archiwista	1.200 "	1	Archiwista	1.200 "
1	Protokolista	1.200 "	1	Protokolista	1.200 "
8	Asystentów po 800	6.400 "	8	Asystentów po 800	6.400 "
10	Praktykantów po 600	6.000 "	15	Praktykantów po 600	9.000 "
39	Razem	46.800 zł.	53	Razem	60 400 zł.
b) niestałe			b) niestałe		
26	Dyurnistów pozyc. 24. lit. b. budżetu na rok 1891	14.053 zł.	2	Aplikantów po 500	1.000 zł.
4			4	Aplikantów po 360	1.440 "
65	Ogółem	60.853 zł.	59	Ogółem	62.840 zł.

W ten sposób podwyższenie wydatku w porównaniu z budżetem na rok 1891 wynosiłoby tylko 1.987 zł. Liczba osób zajętych w Oddziale rachunkowym zmniejszyłaby się wprawdzie o 9, Wydział krajowy jednak nie wątpi, że podwyższenie liczby stałych urzędników o 14, zastąpi całkowicie zmniejszenie liczby niestałych o 20, innymi słowy: że 14 pracowników zupełnie ukwalifikowanych, mających lepszą płacę, los zabezpieczony i widoki awansu, zapewni pracę co najmniej tak samo wydatną, jak 20 pracowników nie mających tych kwalifikacyj, których się od urzędnika wymaga, pracujących za dziennem wynagrodzeniem, nie mających zapewnionego jutra.

Szybkie przeprowadzenie projektowanej reorganizacji byłoby w normalnych warunkach bardzo utrudnione tem, iż wymagałoby bezzwłocznego oddalenia tych wszystkich obecnie w Oddziale rachunkowym pracujących dyurnistów, którzy nie posiadają wymaganych w ustawie służbowej kwalifikacyj. Są zaś między nimi tacy, którzy już po kilkanaście i więcej lat w służbie krajowej spędzili, a pracują gorliwie i skutecznie, których oddalenie zatem, chociaż prawnie uzasadnione i dopuszczalne, jednak byłoby niesłuszne. Wszakże fakt objęcia funduszków indemnizacyjnych w zarząd Wydziału krajowego sprawę tę w wysokim stopniu uprościł i ułatwił. Gdy bowiem zarząd ten jest tylko przejściowym i po ośmiu latach ustaje, można tych z pomiędzy dyurnistów, którzy się wydatniejszą pracą odznaczają, zatrzymać, przydzielając ich albo do funduszków indemnizacyjnych, albo do tych biur Oddziału rachunkowego, w których będą luki z powodu, iż stałych urzędników, w biurach tych zajętych, przydzielić się musiało do indemnizacji. Finansowo zaś nie powstanie ztąd żadne podwyższenie wydatku, jeżeli Wysoki Sejm przychylić się zechce do wniosku Wydziału kra-

owego, ażeby fundusze indemnizacyjne opłacały funduszowi krajowemu ryczałt 16.000 zł. rocznie na personal do ich zarządu użyty.

B) Oddział kasowy.

Jakkolwiek Wysoki Sejm uchwałą z dnia 26. listopada 1890, polecającą reorganizację biur Wydziału krajowego nie objął Oddziału kasowego, Wydział krajowy widzi się zmuszonym także i w tym kierunku wnioski swe przedstawić. Oddział kasowy bowiem wymaga także reorganizacji — a to zarówno w kierunku powiększenia sił pracujących jak i pod względem zmienienia stosunku rang.

Co do powiększenia sił pracujących wszystko, co się powiedziało wyżej o wzroście czynności Oddziału rachunkowego — odnosi się także i do Oddziału kasowego z tą jeszcze różnicą, iż kasa krajowa prowadzi zarazem czynności kasy Banku krajowego, przez co wzrost spraw jest tu jeszcze znaczniejszy.

Co się zaś tyczy zmiany stosunku rang, jest w etacie kasowym ta niemała wadliwość, iż niższe rangi wcale w nim nie są zastąpione (jest tylko kasyer, kontrolor i 4 adjunktów). Gdy zaś etat kasy jest i musi być oddzielony od etatu rachunkowego, przeto z braku niższych rang w etacie kasowym wynika prawie zupełny brak awansu i trudność wyrabiania przyrostu sił pracujących na wypadek opróżnienia posad wyższych.

Reorganizacja Oddziału kasowego jednak musi być dokonana na innych podstawach, niż Oddziału rachunkowego.

Gdy bowiem w Oddziale rachunkowym użyta była bardzo znaczna ilość dyurnistów (według budżetu 26 dyurnistów na 39 urzędników), skutkiem czego przy reorganizacji można nawet przy małym uszczupleniu ilości personalu podnieść jego jakość i w ten sposób uczynić zadość wymaganiom znacznie zwiększonej czynności, to w Oddziale kasowym, który tylko zastępczo zatrudnia obecnie 2 dyurnistów z Oddziału rachunkowego przydzielonych a ma samych tylko urzędników wyższej rangi, powyższa metoda zastosować się nie da, a powiększenie ilości sił pracujących okazuje się nienuiknionem. Wydział krajowy poczuwa się do miłego obowiązku wypowiedzenia tu zupełnego uznania dla bardzo gorliwej i wzorowej pracy Oddziału kasowego, który dotychczas małym personelem, ale też i z wielkiem wytężeniem sił czynił zadość coraz wzmagającym się wymaganiom. Wszakże dalej już, zwłaszcza po objęciu funduszków indemnizacyjnych, obecny personal absolutnie wystarczyć nie może.

Wskutek objęcia tych funduszków okazała się konieczna potrzeba utworzenia osobnej kasy indemnizacyjnej. Gdyby nawet lokal dzisiejszej kasy krajowej był wystarczyl na pomieszczenie kasy indemnizacyjnej, byłoby wręcz niemożliwem, ażeby jeden kasyer podolał czynnościom wypłat z funduszków indemnizacyjnych obok wszystkich dotychczasowych coraz rosnących czynności. Powstał więc taki stosunek, iż mamy obecnie kasę główną i dotowaną z niej filialną kasę indemnizacyjną. Że zaś nie jest właściwem, żeby urzędnik podwładny t. j. kasyer indemnizacyjny miał ten sam tytuł, jaki ma nacelnik, przeto Wydział krajowy zasłużonemu kasyerowi nadał ad honores tytuł dyrektora kasy, odpowiadający faktycznemu stanowi rzeczy, zaczem poszło nadanie pierwszemu po nim urzędnikowi tytułu wicedyrektora.

Tego faktycznego stanu rzeczy nie zmieni umorzenie długu indemnizacyjnego, bo jak już wspomnieliśmy poprzednio, przez przeciąg ośmiu lat, jaki nas dzieli od końca operacji indemnizacyjnej muszą wzrosć bardzo znacznie pożyczki krajowe — wtedy zaś jedna kasa nie podola obok wszystkich czynności bieżących także i czynnościom pożyczkami spowodowanym.

Musi zatem w takim razie być utworzona osobna kasa długu krajowego. Wtedy zaś naczelnik dwóch kas o tak rozległych czynnościach nie będzie mógł pełnić funkcji pła- nika i poborcy, w takim bowiem razie nie mielibyśmy kierownika tak ważnego działu służby krajowej, bo przy mechanicznem, ale męczącym spełnianiu czynności najdrobniejszych wypłat i poborów o kierownictwie mowy być nie może. Kierownictwa zaś potrzeba ko- niecznie tam, gdzie jest kilkumilionowy roczny budżet do zrealizowania, kilkumilionowa obok niego wypłata rat amortyzacyjnych i kuponów od pożyczek, gdzie jest prócz tego kasowa manipulacja Banku krajowego i zarząd przeszło 10 milionowym w rozmaitych papierach zło- żonym majątkiem różnych funduszów, zakładów i fundacyj. *Kasa nasza zatem już teraz po- trzeba a i w przyszłości tem bardziej potrzebować będzie dyrekcji*, której podwładnym urzę- dnikami byłby kasyer pełniący mechaniczną czynność poboru i wypłat, jak jest zresztą w c. k. kasie głównej rządowej.

Wydział krajowy przeto proponuje, ażeby przy zachowaniu dotychczasowych płac etatowo ustalić tytuł dyrektora i wicedyrektora kasy, w miejsce obecnych 4 adjunktów dać 1 kontrolora, 1 kasyera, 1 adjunkta (wszystkich trzech z poborami adjunktów) i oficyała — liozebnie zaś powiększyć etat o 4 stałych urzędników, a mianowicie 2 asystentów i dwóch praktykantów. Personal tak pomnożony nie wystarczy całkowicie na obecne potrzeby kasy funduszów krajowych i kasy indemnizacyjnej i będzie musiał być uzupełniony przez przy- dzielenie sił z Oddziału rachunkowego, które znowu z ryczałtu opłacanego przez fundusze indemnizacyjne uzupełnione być mogą. Wszakże po umorzeniu funduszów indemnizacyjnych etat taki wystarczycy powinien. W porównaniu z dotychczasowym przedstawia się nowy etat jak następuje:

Etat dotychczasowy.			Etat projektowany.		
Ilość osób	Ranga	Płaca z dodatkiem aktywalnym	Ilość osób	Ranga	Płaca z dodatkiem aktywalnym
1	Kasyer	2.360 zł.	1	Dyrektor kasy	2.360 zł.
1	Kontrolor	1.900 „	1	Wicedyrektor	1.900 „
4	Adjunktów po 1.440	5.760 „	1	Kontrolor	1.440 „
			1	Kasyer	1.440 „
			1	Adjunkt	1.440 „
			1	Oficyał	1.100 „
			2	Asystentów po 800	1.600 „
			2	Praktykantów po 600	1.200 „
6	Ogółem	10.020 zł.	10	Ogółem	12.480 zł.

Byłoby zatem powiększenie etatu o 4 pracowników, powiększenie wydatku o 2.460 zł.

Płace dotychczasowe zachowuje Wydział krajowy bez zmiany — proponuje tylko małą zmianę co do 5-letniego kontrolora a obecnie wicedyrektora kasy. Był on co do płacy i dodatku aktywalnego postawiony o 100 zł. lepiej od rewidentów Oddziału rachunkowego, co do dodatków 5-letnich zaś postawiony został gorzej, pobiera bowiem 175 zł. dodatku 5-letniego, podczas gdy rewidentci pobierają 200 zł. Wyrównania tej nieuzasadnionej różnicy wymaga sama słuszność.

Wydział krajowy opracowując nowy etat dla Oddziału rachunkowego i kasowego, nie spuszczał z oka wskazówki, danej mu przez Wysoki Sejm w uchwale z dnia 26. listopada 1890, ażeby reorganizacja ta dokonana została „w granicach budżetu“. Jeżeli mimo to wnio- ski te mieszczą w sobie podwyższenie budżetu Oddziału rachunkowego o 1.987 zł., zaś Od-

działu kasowego o 2.460 zł., razem przeto o 4.447 zł., to Wydział krajowy zapewnić może, iż stosował się w tem do najniezbędniejszej tylko potrzeby. Nie należy też spuszczać z oka, iż faktyczna potrzeba wymagała zawsze wydatku większego, niż był preliminowany, a wydatki projektowanym obecnie etatem objęty jeszcze nie dorównywa temu, jaki faktycznie zamknięcia rachunkowe wykazują. — Podana przeto powyżej cyfra zwiększenia wydatku jeszcze zawsze będzie niższą od faktycznego wydatku lat ostatnich. Wydział krajowy jednak nie wątpi, iż po dokonanej reorganizacji i wzmocnieniu personelu stałych urzędników, potrzeba przekroczeń zostanie stanowczo usunięta a zwiększona wydajność pracy personelu rachunkowego sownie wynagrodzi zwiększony wydatek. W przekonaniu, iż Wysoki Sejm nie zechce uszczuplać środków niezbędnych do ulepszenia tak ważnego działu administracji, wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Dla Oddziału rachunkowego zaprowadza się następujący nowy etat:

1 Dyrektor, płaca	2.600 zł
dodatek aktywalny	400 "
" pięcioletni	300 "
1 Zastępca dyrektora, płaca	2.000 "
dodatek aktywalny	360 "
" pięcioletni	200 "
7 Rewidentów, płaca	1.500 "
dodatek aktywalny	300 "
" pięcioletni	200 "
11 Adjunktów, płaca	1.200 "
dodatek aktywalny	240 "
" pięcioletni	150 "
1 Archiwista, płaca	1.000 "
dodatek aktywalny	200 "
" pięcioletni	100 "
1 Protokolista, płaca	1.000 "
dodatek aktywalny	200 "
" pięcioletni	100 "
8 Oficyałów, płaca	900 "
dodatek aktywalny	200 "
" pięcioletni	100 "
8 Asystentów, płaca	700 "
dodatek aktywalny	100 "
" pięcioletni	50 "
15 Praktykantów, płaca	600 "
dodatek pięcioletni	50 "
2 Aplikantów, płaca	500 "
4 " "	360 "
1 Woźny, płaca	500 "
dodatek aktywalny	50 "
" pięcioletni	30 "

II. Dla kasy krajowej ustanawia się następujący nowy etat:

1 Dyrektor kasy, płaca	. 2.000 zł.
dodatek aktywalny	. 360 "
" pięcioletni	. 200 "
1 Wicedyrektor, płaca	. 1.600 "
dodatek aktywalny	. 300 "
" pięcioletni	. 200 "
1 Kontrolor, płaca	. 1.200 "
dodatek aktywalny	. 240 "
" pięcioletni	. 150 "
1 Kasyer, płaca	. 1.200 "
dodatek aktywalny	. 240 "
" pięcioletni	. 150 "
1 Adjunkt, płaca	. 1.200 "
dodatek aktywalny	. 240 "
" pięcioletni	. 150 "
1 Oficjał, płaca	. 900 "
dodatek aktywalny	. 200 "
" pięcioletni	. 100 "
2 Asystentów, płaca	. 700 "
dodatek aktywalny	. 100 "
" pięcioletni	. 50 "
2 Praktykantów, płaca	. 600 "
dodatek pięcioletni	. 50 "
1 Wozny, płaca	. 600 "
dodatek aktywalny	. 50 "
" pięcioletni	. 30 "

III. Aplikanci Oddziału rachunkowego nie są stałymi urzędnikami, nie mają prawa do pięcioleci ani do emerytury a zamiast przysięgi składają przyrzeczenie. Od aplikantów wymaga się tych samych kwalifikacyj, jakie są przepisane w ustanowie służbowej dla stałych urzędników Oddziału rachunkowego.

Wyjątkowo tylko można przyjąć aplikanta, który mając studia wymagane w §. 4. ust. 2. ustawy służby krajowej nie ma jeszcze egzaminu z rachunkowości. W takim razie jednak winien będzie aplikant złożyć egzamin w przeciągu roku od dnia zamianowania.

IV. Pozyceę 24 lit. b. rubr. II. budżetu kraj. „na dyurnistów Oddziału rachunkowego“ znosi się. Upoważnia się Wydział krajowy, aby w pozycei 24. lit. f. „na personal zajęty w zarządzie funduszków indemnizacyjnych“ pokrywał wydatek na tymczasowe siły pomocnicze, które czy to z dotychczasowych, czy z nowo przyjętych dyurnistów, użyte będą albo wprost w rachunkowości lub w kasie funduszków indemnizacyjnych, albo też na zastępstwo w Oddziale rachunkowym Wydziału krajowego lub w kasie krajowej tych urzędników, którzy do funduszków indemnizacyjnych przydzieleni będą.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 8. stycznia 1892.

Antoni Jaxa Chamiec w. r.
Zastępca Marszałka krajowego.

Sprawozdawca
Tadeusz Romanowicz w. r.
Członek Wydziału kraj.

